

Třebenice

Kraj: Ústecký

Správní obvod: Lovosice

Nadmořská výška: 228 m n. m.

Počet obyvatel: 1 791

Adresa URL: www.mesto-trebenice.cz

Okres: Litoměřice

GPS souřadnice: 50.476325N, 13.990047E

První pís. zmínka: 1227 (797 let)

PSČ: 411 13

Historie obce Třebenice

Třebenice, malé městečko poblíž Litoměřic jsou malebně rozprostřeny v malé kotlině při potoku Modla. Od pradávna jsou střeženy mohutným skaliskem Košťálová s hradem na vrcholu. V době, kdy bojovali o svůj český charakter, spatřovali naši předkové v jeho siluetě ležícího lva s královskou korunou na hlavě. Město leží v nadmořské výšce 228 m na jihovýchodním okraji CHKO České středohoří, na silnici z Lovosic do Mostu. Tuto trasu sleduje i železniční trať. Díky své poloze a mikroklimatu ve spolupráci s kvalitní půdou se zde, kam až paměť sahá, dařilo zemědělství a později vinařství a ovocnářství. Proslulý je zejména místní angrešt, česnek a ovoce, zejména meruňky. Město je v současné době bez průmyslových podniků, ač zde přes sto let zpracovávala místní produkty první česká továrna na zpracování ovoce, jejíž výrobky znala téměř celá Evropa. Místní obyvatelé, pokud nepodnikají nebo nepracují v obchodě, místních stavebních firmách, zemědělství nebo ve službách, musí za prací dojíždět.

První zmínky o vzniku města nalézáme v pověsti o založení hradu Košťálu rytířem Košťálem.

Rovněž obec Medvědice se objevuje v pověsti, mající vztah k prvopočátkům českého státu, kolem "jistě" kráče Libušin bělouš do nedalekých Stadic. Historie sídla se datuje nejspíš od devátého století.

Písemně jsou Třebenice zmíněny prvně v listině z roku 1227, kdy jsou citovány jako trhovářská ves.

Původním vlastníkem byl sám panovník, později je věnoval klášteru Svatého Jiří při jeho založení na hradě pražském a byly spravovány abatyší ženské větve řádu Benediktinů (do roku 1420).

Archeologické nálezy však svědčí o velmi raném osídlení a tržním charakteru vsi. Od roku 1299 jsou již uváděny jako trhové místo s atributy městečka na spojnici hradských cest mezi Litoměřicemi a Bílinou.

Koncem 13. století bylo v Třebenicích zřízeno děkanství se stejnojmenným vikariátem, pod který spadalo 29 okolních far. Díky příznivé poloze a rozvoji obchodu a řemesel význam města postupně narůstal. Dostalo se mu postupně všech městských práv (včetně hrdebního), nastal rozvoj vinařství, o

čemž svědčí jedny z nejstarších městských písemných památek, viniční knihy. Víno z

košťálovských vinic zřejmě abatyši svědčilo. Po husitských válkách docházelo k velkým majetkovým přesunům, kdy se jedním z největších zdejších vlastníků půdy stal rod Kaplířů z nedalekých

Sulejovic (Sulevic), který převzal do držení i hrad Košťálov. Roku 1423 byla vydána panovnická listina, kterou byla Třebenicím potvrzena samospráva s dvanácti konšely a uděleno právo používat městského znaku a pečeti. Jde o pátý známý případ udělení městského znaku v Čechách a na Moravě!

Patnácté století pak dovršilo charakter a význam města. Léta Páně 1433 jsou založeny česky vedené městské knihy a r.1455 dostal své stanovy zdejší známý cech krejčích. Potvrzení výsad se dostalo městu i listinou krále Ladislava roku 1454. Mimo zemědělství, které doplňovalo místní řemesla, se zde

vařilo pivo, lisovalo víno, pracovali tu kováři, krejčí, ševci a dokonce i zlatník. Právo vybírat clo udělil městu král Vladislav II. Tato skutečnost se dodnes projevuje v některých pomístních názvech a zanechala za sebou v domech kolem náměstí několikaúrovňové prostorné klenuté sklepy.

Po Kaplířích ze Sulevic patřilo město krátce Vilému z Ilburka a po několika epizodních změnách se ho opět ujal klášter Sv. Jiří, kterému zůstalo až do roku 1782. Význam města poklesl až v důsledku josefínských reforem, kdy byly mnohé pravomoci, zejména soudní, přeneseny do vzrůstajících se Lovosic, příhodněji položených na dopravních cestách a na Labi.

Město stíhaly i mnohé rány osudu, několikrát vyhořelo, téměř ho vylidnila třicetiletá válka a ani rána morová se mu roku 1680 nevyhnula. Třebenice byly od nepaměti české, německá kolonizace proběhla ve dvou vlnách a až na konci 17. století. V městských knihách se první německý zápis objevuje r. 1716 a od r. 1769 se zápisy vedou již jen německy. Celá oblast se tak ocitla na rozhraní českého a německého živlu a tento stav trval v podstatě až do poslední třetiny 19. století, kdy do Třebenic přijel roku 1867 za lékařskou praxí a s buditelským elánem MUDr. Václav Pařík.

